

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE Sivu 1(3) Versio: 25.1.2012 Laatija(t): Paula Pohja-Nylander 25.1.2012 Tarkastaja(t): Eila Toivonen, Eeva-Maria Olkonen 6.2.2012 Hyväksyjä: Tiina Mäki 16.2.2012 Katselmoitu: -
PREANALYTIikka Virtsanäytteenotto Virtsanäytteenotto virtsa-avanteesta	

Virtsanäytteenotto virtsa-avanteesta

Viittaukset	
HUSLAB	Näyteputket virtsatutkimuksiin http://huslab.fi/intra/preanalytiikan_kasikirja/naytteiden_vastaanottaminen_ ja_kasittely/virtsaputkikartta_huslab.pdf

Virtsa-avanne on virtsaputken korvaava muusta suolistosta eristetty suolen osa, jota pitkin virtsa johdetaan ulos. Se on joko märkäavanne (Bricker), jolloin virtsa valuu ulos esteettömästi tai pidätyskykyinen avanne, jolloin virtsa katetroidaan ulos avanteen kautta virtsasäiliöstä. Laboratoriossa ei oteta virtsan perustutkimusnäytteitä virtsa-avanteesta. Hoitohenkilökunta esim. kirurgisella / urologisella poliklinikalla ottaa näytteet.

Tutkimuspyyntö

1881	U –KemSeul	U –Kemiallinen seulonta
20033	U –Solut	U –Partikkelien peruslaskenta, koneellinen
1155	U –BaktVi	U –Bakteeri, viljely
1787	U –BaktEVi	U –Bakteeri, erikoisviljely

Tutkimuspyynnön esitiedot

Tutkimuspyynnön esitiedot (näytteenottotapa, todellinen näytteenottoaika sekä U –BaktVi tutkimuksen yhteydessä mikrobilääkitys ja suunniteltu mikrobilääkitys) tallennetaan atk-järjestelmään joko näytteenoton tai näytteen vastaanoton yhteydessä. Jos rakossa oloaika ei ole tiedossa, valitaan lisätiedon vaihtoehdoista ? (=ei tiedossa). Jos lisätietoja ei tallenneta atk-järjestelmään näytteenoton yhteydessä osastolla, tiedot merkitään tarrakorteille ja laboratoriossa näytteen vastaanottaja lisää/muuttaa näytteen tiedot atk:lle.

Jos suolesta tehty rakon korvike on asennettu virtsarakon paikalle ja potilas antaa näytteen keskisuihkuvirtsana, valitaan näytteenottotavaksi ”Keskisuihkuvirtsa, suolirakko”.

Potilaan esivalmistelu

Virtsankeräyspussi irrotetaan avanteen pohjalaatasta. Avanne pestään NaCl-liuoksella kostutetuilla taitoksilla.

Välineet

- Kertakäyttökäsineet
- Avanteen pesuliuokseksi steriili NaCl-liuos
- Pesulaitokset
- Vesivaippakatetri, aquaa liukastukseen
- BD Näytepurkki, 120 ml, tuotenumero 364941 tai muovipikari 200 ml

BD Vacutainer™ -siirtoadapteri (tuotenro 364940)

Virtsaputki BD lisäaineeton, 11 ml, pyöreäpohjainen, Hemogard™ -korkki (tuotenro 364915)

Virtsaputki BD säilöntäaineellinen, 10 ml (tuotenro 364955) tai 4 ml (tuotenro 364958)

Näytteenotto

Aqualla kostutettu vesivaippakatetri työnnetään avanteeseen sopivan syvälle, aikuisilla noin 5 cm:n syvyyteen. Näyte otetaan näytteenottopurkkiin.

Näytteen siirto näyteputkiin

Näyteputki ja näytemäärä (ks. erillinen ohjetaulu)

	<u>Näyteputki</u>	<u>Putkeen otettava virtsamäärä</u>
1881 U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	10 – 11 ml (vähintään 2,5 ml)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	10 ml (vähintään 6 ml)
1155 U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	4 ml (vähintään 2,5 ml)
1787 U -BaktEVi		tai 10 ml (vähintään 6 ml)

Virtsanäyte siirretään vakuumitekniikalla virtsanäyteputkiin. Vakuuminäyteputkien korkkeja ei saa avata, koska näyteputket ovat alipaineistettuja. Siirto muovipikarista tapahtuu siirtoadapterin avulla. Adapterin ja siirtoneulan kontaminoitumista on varottava. Jokaiselle pyydetylle tutkimukselle täytetään oma putki, jos näytettä on riittävästi. Ensin täytetään säilöntäaineelliset putket ja sen jälkeen lisäaineettomat putket. Jos näytettä riittää vain yhteen putkeen (2 tai 3 putken sijasta), täytetään yleensä säilöntäaineellinen putki 10 ml (väh. 6 ml) tai 4 ml (väh. 2,5 ml). Vaihtoehtoisesti pieni näytemäärä voidaan siirtää lisäaineettomaan putkeen, jos näyte voidaan toimittaa puolen tunnin kuluessa analysoitavaksi.

Näytteen siirto näytepurkista

- Näytepurkin kansi suljetaan tiiviisti ja poistetaan kannen tarra. Tarran alla on siirtoneula, jota on varottava. Näytepurkki asetetaan pöydälle.
- Näyteputki painetaan korkki edellä kannessa olevaa neulaa vasten niin, että neula lävistää korkin ja virtsa suihkuu putkeen. Virtsasuihkun loputtua putki poistetaan neulasta vetämällä varovasti ylöspäin.
- Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä 8 - 10 kertaa ylösalaisin.
- Näytepurkki heitetään roskiin.

Näytteen siirto adapterin avulla

- Adapterin alaosa pidetään koko ajan näytteessä ja samalla näyteputki painetaan adapterin yläosassa olevan neulan läpi.
- Putken annetaan täyttyä ja tilalle vaihdetaan toinen putki.
- Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä 8 - 10 kertaa ylösalaisin

Näyteputkien merkitseminen

Putkiin kiinnitetään pystysuunnassa henkilötietotarrat, etiketin yläreunasta alaspäin, viivakoodin lukusuunta ylhäältä alas. Jos on pyydetty useita tutkimuksia, ja näytettä saadaan vain yhteen putkeen, putkeen liimataan kaikkien tutkimusten tarrat poikittain.

Näytteen säilyvyys

	<u>Näyteputki</u>	<u>Näytteen säilyvyys</u>
1881 U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	8 tuntia huoneenlämmössä (1 vrk jääkaapissa)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	1 vrk huoneenlämmössä
1155 U -BaktVi		(3 vrk jääkaapissa)
1787 U -BaktEVi		

Jos U -Solut ja U -BaktVi -tutkimukset otetaan säilöntäaineettomaan putkeen, näytteet on jäädytettävä heti jääkaappilämpötilaan ja toimitettava mahdollisimman nopeasti laboratorioon. Näytteen bakteri- ja solumäärät muuttuvat nopeasti huoneenlämmössä. U -Solut on tutkittava kylmässä säilytetystä, säilöntäaineettomasta putkesta 4 tunnin kuluessa, ja U-BaktVi 24 tunnin kuluessa.